

Οι πρωτοβουλίες ΤΑΙΠΕΔ για τον βιώσιμο μετασχηματισμό των ελληνικών λιμένων

2024/07/22 10:20 στην κατηγορία ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Καταλυτική είναι η συνδρομή του ΤΑΙΠΕΔ στη μετάβαση των ελληνικών λιμένων σε μια νέα εποχή βιωσιμότητας, ώστε τα επόμενα χρόνια να αποτελέσουν έναν ισχυρό πυλώνα της βιώσιμης Γαλάζιας Οικονομίας της χώρας.

Η Διεύθυνση Βιώσιμης Ανάπτυξης, ESG και Κλιματικής Αλλαγής του ΤΑΙΠΕΔ, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης, έχει διαμορφώσει μια στέρεη στρατηγική Βιώσιμης Ανάπτυξης που διέπει όλες τις λειτουργίες του Ταμείου, με βασικό άξονα τη μετάβαση των λιμένων στην κλιματική ουδετερότητα, δεδομένου ότι:

- Το ΤΑΙΠΕΔ αποτελεί μοναδικό μέτοχο σε πολλά λιμάνια της χώρας και συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο με μειωηφικό ποσοστό σε αρκετά ακόμα.
- Ενεργεί ως Αρχή Σχεδιασμού Λιμένων για τους Οργανισμούς Λιμένων Πειραιώς, Θεσσαλονίκης και για 16 ακόμα περιφερειακούς λιμένες και συνδράμει στην εκπόνηση Στρατηγικών Σχεδίων Ανάπτυξης (Master Plan) και των αντίστοιχων ΣΜΠΕ.
- Ωριμάζει και δημοπρατεί, μέσω της Μονάδας Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας, έργα αναβάθμισης των λιμενικών υποδομών της χώρας.

Στο πλαίσιο αυτό, η Διεύθυνση Βιώσιμης Ανάπτυξης, ESG και Κλιματικής Αλλαγής του ΤΑΙΠΕΔ, βρίσκεται σε συνεχή επαφή με τους Οργανισμούς Λιμένων προωθώντας τη συμμετοχή τους σε πρωτοβουλίες ενίσχυσης της βιώσιμης ανάπτυξης, ενημερώνοντάς τους για διαθέσιμα πράσινα χρηματοδοτικά εργαλεία, διασυνδέοντάς τους με νεοφυείς επιχειρήσεις που προσφέρουν καινοτόμες πράσινες λύσεις για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής κλπ.

Επιπλέον, παρακολουθεί σε ετήσια βάση την επίδοση των λιμένων στο χαρτοφυλάκίό του σε κριτήρια ESG από το 2020, χρησιμοποιώντας το ψηφιακό εργαλείο «HRADF ESG RATING TOOL».

Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των έργων της Διεύθυνσης Βιώσιμης Ανάπτυξης, ESG και Κλιματικής Αλλαγής του Ταμείου που αφορούν στα λιμάνια:

Μετασχηματισμός του Λιμένας Λαυρίου σε πρότυπο βιώσιμο λιμάνι

Το 2023, το ΤΑΙΠΕΔ ξεκίνησε την προσπάθεια για τον μετασχηματισμό του λιμένα Λαυρίου σε ένα πρότυπο βιώσιμο λιμάνι, με απώτερο στόχο να συμβάλει ευρύτερα στον ολιστικό μετασχηματισμό της ευρύτερης περιοχής. Ειδικότερα, εντός του 2023, υλοποιήθηκαν σε στενή συνεργασία με τον Οργανισμό Λιμένας Λαυρίου, το EIT Climate KIC και το ΕΚ ΑΘΗΝΑ τα εξής:

- Χαρτογράφηση περίπου 100 ενδιαφερόμενων μερών που σχετίζονται με τη βιώσιμη μετάβαση του λιμένα Λαυρίου και της γύρω περιοχής.
- Συναντήσεις και δομημένες συνεντεύξεις με βασικά ενδιαφερόμενα μέρη, όπως π.χ. τη διοίκηση του Οργανισμού Λιμένας Λαυρίου, τον Δήμαρχο Λαυρεωτικής, τοπικούς φορείς και το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, για τη διαμόρφωση ενός “κοινού οράματος” για το λιμάνι.
- Καταγραφή διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων για την υποστήριξη αυτού του οράματος.
- Διαμόρφωση ενός «οδηγού βιώσιμης μετάβασης λιμένων» που μπορεί να αξιοποιηθεί από όλα τα λιμάνια.

Επιπλέον, εντός του 2024 εκπονήθηκε, σε συνεργασία με εξειδικευμένο εξωτερικό συνεργάτη, σχέδιο βελτιστοποίησης της ενεργειακής επίδοσης του λιμένα με σκοπό τη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης και κοστολογημένης πρότασης για την ενεργειακή του μετάβαση. Ειδικότερα:

- Συγκεντρώθηκαν και αξιολογήθηκαν οι τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες ηλεκτρικής ενέργειας: Από το σημερινό επίπεδο των 1.500 MWh/έτος, εκτιμάται ότι η μελλοντική κατανάλωση θα ξεπεράσει τις 26.000 MWh/έτος σε βάθος 10ετίας, και θα ανέλθει στις 35.000 MWh/έτος έως το 2050.
- Προσδιορίστηκαν οι ανάγκες για χρήση ΑΠΕ και προτάθηκαν συγκεκριμένες διαθέσιμες εκτάσεις για εγκατάσταση τοπικών συστημάτων ΑΠΕ: Στο λιμάνι μπορεί να τοποθετηθούν φωτοβολταϊκά ισχύος περίπου 1.450kW, διεσπαρμένα σε μικρότερα συστήματα. Η ισχύς αυτή είναι ικανή να καλύψει τις τρέχουσες ανάγκες ηλεκτρικής ενέργειας. Το κόστος της επένδυσης εκτιμάται στο 1.178.000€ και η απόσβεση αναμένεται στα 5 έτη.
- Προτάθηκαν επιπλέον παρεμβάσεις, όπως η ανάπτυξη υποδομών ηλεκτροκίνησης στις εγκαταστάσεις του λιμένα με τη δημιουργία 150 σημείων ταχείας φόρτισης (AC 22kW) και 4 σημείων υπερταχείας φόρτισης (DC 150kW) και η εγκατάσταση περίπου 60 έξυπνων πίλων ηλεκτροδότησης και υδροδότησης των ελλιμενισμένων σκαφών.

Σχέδια μείωσης ενεργειακού αποτυπώματος των λιμένων Ραφήνας, Πάτρας, Αλεξανδρούπολης, Ρόδου

Το ΤΑΙΠΕΔ συνεργάζεται με εξειδικευμένο εξωτερικό συνεργάτη για την κατάρτιση σχεδίων μείωσης του ενεργειακού αποτυπώματος των λιμένων Ραφήνας, Πάτρας, Αλεξανδρούπολης και Ρόδου. Στο πλαίσιο του έργου θα εκπονηθεί μελέτη ανάλυσης κόστους-οφέλους (CBA) για να προσδιοριστούν τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά οφέλη των προτεινόμενων μέτρων ενώ θα διερευνηθούν και κατάλληλα εργαλεία και δομές χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των ενεργειακών κοινοτήτων καθώς και πιθανών πηγών χρηματοδότησης. Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές Σεπτεμβρίου 2024.

Πρώθηση ηλεκτροφόρτισης στα λιμάνια/ Εγκατάσταση σταθμών φόρτισης σε χώρους στάθμευσης λιμένων

Με την υποστήριξη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και της εταιρείας Gates ξεκίνησε εντός Ιουλίου η υλοποίηση ενός πολύ σημαντικού έργου για την προώθηση της ηλεκτροφόρτισης στα λιμάνια της χώρας που περιλαμβάνει:

- Την αποτύπωση των υφιστάμενων σταθμών φόρτισης στους λιμένες και τον προσδιορισμό των μοντέλων λειτουργίας των μονάδων φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων σε χώρους στάθμευσης, εντός χερσαίας λιμενικής ζώνης στους ελληνικούς λιμένες.
- Τη σύνταξη ενός οδηγού εγκατάστασης και λειτουργίας σταθμών ηλεκτρικής φόρτισης για τους λιμένες, καθώς και ενός οδηγού υποστήριξης των λιμένων στην αξιολόγηση σχετικών προσφορών από εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα.
- Την ανάπτυξη δύο πιλοτικών εφαρμογών για την αδειοδότηση και την εγκατάσταση φορτιστών σε δύο λιμένες του χαρτοφυλακίου του ΤΑΙΠΕΔ (Ραφήνα και Κέρκυρα).

Μελέτη σκοπιμότητας για Cold Ironing

Τον Ιούνιο εκκίνησε, σε συνεργασία με το υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, και με την υποστήριξη εξωτερικού εξειδικευμένου συμβούλου, η εκπόνηση Μελέτης Σκοπιμότητας σε εθνικό επίπεδο για την ηλεκτροδότηση ελλιμενιζόμενων

πλοίων στους λιμένες της χώρας. Η πρωτοβουλία αυτή βασίζεται στην υποχρέωση που ανέλαβαν όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. για τη μείωση των εκπομπών άνθρακα, στο πλαίσιο της Δέσμης Μέτρων Προσαρμογής 55% (Fit for 55), με την οποία οι λιμένες πρέπει ως το 2030 να προετοιμαστούν για την παροχή από ξηράς ηλεκτρικής ενέργειας στα ελλιμενιζόμενα πλοία.

Η μελέτη θα προσδιορίσει τις ενεργειακές ανάγκες και τις απαιτούμενες θέσεις ηλεκτροδότησης πλοίων ανά λιμένα, θα εκτιμήσει το κόστος των εν λόγω υποδομών ενώ θα γίνει και ανάλυση κόστους οφέλους των προτάσεων λαμβάνοντας υπόψη περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια. Τέλος, θα προταθεί σε ποιους λιμένες θα δοθεί προτεραιότητα για την ανάπτυξη υποδομών ηλεκτροδότησης πλοίων και θα προσδιοριστούν εναλλακτικά σενάρια χρηματοδότησης. Η μελέτη αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος Σεπτεμβρίου 2024.

Τέσσερα ελληνικά λιμάνια στην πρόταση «DECOMPRESS» στο CEF για Cold Ironing

Το ΤΑΙΠΕΔ οργάνωσε σε κοινή πρόταση τη συμμετοχή τεσσάρων λιμένων του χαρτοφυλακίου του (Λαύριο, Ραφήνα, Κέρκυρα, Καβάλα) τα οποία έλαβαν χρηματοδότηση 10 εκατ. ευρώ από τον ευρωπαϊκό μηχανισμό CEF για την ανάπτυξη υποδομών παροχής από ξηράς ηλεκτρικής ενέργειας σε πλοία. Το έργο συνδυάζει την κατασκευή 4 θέσεων ηλεκτροδότησης πλοίων σε 4 θέσεις εξυπηρέτησης ακτοπλοΐας του λιμένα Ραφήνας, τεχνικές μελέτες για 9 θέσεις ηλεκτροδότησης στο λιμένα Λαυρίου, 11 θέσεις στο λιμένα της Κέρκυρας και 9 στο λιμένα Καβάλας. Στόχος του DECOMPRESS είναι η μετατροπή των λιμένων σε πράσινα, τεχνολογικά προηγμένα λιμάνια. Μέσα στον επόμενο μήνα αναμένονται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της πρότασης από την Ε.Ε.

Αξιολόγηση αειφορικής επίδοσης λιμένων σε κριτήρια ESG βάσει του «HRADF ESG RATING TOOL»

Το ΤΑΙΠΕΔ, το 2020, ανέπτυξε, σε συνεργασία με την EBRD, το ψηφιακό εργαλείο «HRADF ESG RATING TOOL», με το οποίο παρακολουθεί σε ετήσια βάση την αειφορική επίδοση των λιμένων του χαρτοφυλακίου του. Το εργαλείο εξετάζει δείκτες περιβαλλοντικούς (επίπεδα κατανάλωσης νερού και ενέργειας, μέτρηση εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου, ποσοστό κάλυψης ενεργειακών αναγκών από ΑΠΕ κλπ), κοινωνικούς (ποσοστό εργαζομένων από την τοπική κοινωνία, ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες, αναλογία ανδρών/γυναικών κλπ) και εταιρικής διακυβέρνησης (ύπαρξη

πολιτικής βιώσιμης ανάπτυξης, πολιτικής για τη διαφορετικότητα κ την ισότητα, κλπ). Τα αποτελέσματα που εξάγονται επιτρέπουν την καλύτερη κατανόηση των αναγκών των λιμένων και την παροχή της απαραίτητης υποστήριξης για την επιτάχυνση της βιώσιμης μετάβασής τους, ενισχύοντας την ανθεκτικότητα και ανταγωνιστικότητά τους.

Μέτρηση ανθρακικού αποτυπώματος (carbon footprint) λιμένων για το 2023 (Εκπομπές Πεδίου 1&2)

Μέσα στον Ιούλιο ξεκίνησε η συνεργασία του ΤΑΙΠΕΔ με εξειδικευμένο συνεργάτη για τον υπολογισμό και την κατάρτιση αναφοράς σχετικά με το ανθρακικό αποτύπωμα των λιμένων του χαρτοφυλακίου του ΤΑΙΠΕΔ για το έτος 2023. Η αναφορά εξετάζει εκπομπές Πεδίου 1 (άμεσες εκπομπές από δραστηριότητες υπό τον πλήρη έλεγχο των λιμένων) και Πεδίου 2 (έμμεσες εκπομπές ενέργειας -κυρίως ηλεκτρικής- που χρησιμοποιείται στα λιμάνια), βάσει των απαιτήσεων του προτύπου GHG Protocol. Τα αποτελέσματα της δράσης μπορούν να αξιοποιηθούν από τους λιμένες ως ένα χρήσιμο εργαλείο για να μειώσουν τα κόστη τους, να διαχειριστούν περιβαλλοντικούς κινδύνους και να ενισχύσουν την εταιρική τους υπευθυνότητα.